

Til den norske delegasjonen til klimaforhandlingene

Forum for utvikling og miljø (ForUM) oversender med dette vårt innspill til *Glasgow Sharm el Sheikh work programme on the global goal on adaptation*.

ForUM takker for muligheten til å sende inn våre forslag, med håp om at innspillene kan komme til nytte.

FNs klimapanel WG6.2 - rapport var tydelig på det står verre til enn tidligere antatt og at det haster med å igangsette tilpasningstiltak som kan forhindre store skader, død og lidelse. En global oppvarming på mer enn 1.5 grader vil øke faren for komplekse klimaødeleggelser og medføre sammensatt risiko for mennesker og natur. Naturen spiller derfor en viktig rolle for arbeidet med tilpasning.

Målet for finansiering av klimatilpasning ble styrket i Glasgow, med løfter om en dobling fra 2019 til 2025. Dette er en forbedring, men likevel ikke tilstrekkelig for å nå en finansieringsandel til tilpasning på 50 prosent, ettersom midler til klimafinansiering på verdensbasis var på 9 prosent i 2021. Norges andel har vært på rundt 20 prosent.

ForUM mener at:

- Det haster med å komme i gang med arbeidet. Det er viktig at det settes datoer for start og gjennomføring av de planlagte workshopene slik at man når målet om å være ferdig til COP28.
- De foreslåtte målene (paragraf 7) reflekterer ikke godt nok intensjonen under innledningen:

“Recalling that adaptation action should follow a country-driven, gender-responsive, participatory and fully transparent approach, taking into consideration vulnerable groups, communities and ecosystems, and should be based on and guided by the best available science and, as appropriate, traditional knowledge, knowledge of indigenous peoples and local knowledge systems with a view to integrating adaptation into relevant socioeconomic and environmental policies and actions, where appropriate,”

Det må derfor legges til et punkt som handler om deltakende og lokalt drevet utforming av tilpasningsplaner, som kapasitetsbygging og erfaringsdeling av "good practices" av økosystembaserte tilpasningstiltak og lokalt drevet tilpasningstiltak (ref. 8 prinsipper om lokalt drevet tilpasningstiltak).

- Kvalitative metoder med innhenting av lokal kunnskap og kunnskap fra ulike grupper i befolkningen må vektles høyere, slik at tilpasningstiltakene sikres å være lokalt tilpasset, slik som IPCC rapport 6.2, vektlegger.
- I teksten bør det stå noe finansiering og nasjonale mekanismer som kan sikre lokale aktører tilgang på klimafinansiering. Per i dag er tilgangen på klimamidler svært begrenset grunnet byråkrati, kravspesifikasjoner som få lokale aktører oppfyller osv.
- Det er et behov for en form for bistand til land som ikke har kapasitet eller tilstrekkelig med kunnskap til å lage egne tilpasningsplaner.
- Det er viktig å utvikle enkle og tilgjengelige mekanismer for monitorering og evaluering. Mekanismene må kunne brukes av lokale aktører, samt rapporteres på, samtidig som lokale aktører også må kunne følge med på hvordan landene rapporterer på sine tilpasningsmål.
- For at de minst utviklede landene skal kunne motta finansiering til klimatilpasning, er det forventet at de har vedtatt nasjonale tilpasningsplaner. Dette er omfattende planer som mange av landene har behov for å få hjelp til å lage. De minst utviklede landene har derfor laget en oversikt over mangler og behov som viser behovet for å få hjelp og støtte. Under toppmøtet ble det utarbeidet en tekst som blant annet handler om finansiering av arbeidet med å utvikle og gjennomføre planene, samt veiledning til Det grønne klimafondet om å støtte landene i dette arbeidet. Partene kom ikke til enighet om økonomisk støtte til dette og er derfor noe som det er ønskelig fra ForUMs side at Norge arbeider videre med.
- GGA må inneholde undermål på viktige tema og bidra til en god balanse av de ulike temaene (per i dag går mye til infrastruktur).
- Det må bli en enighet om hvordan man skal måle fremgangen for tilpasning. Det samme gjelder fremtidige progresjon for GGA.

- GGA må være rettferdig. Sterk styring, evaluering og kunnskapsutvikling trengs for å styrke tilpasningen og for å gjøre tilpasning målbart på ulike geografiske nivåer.
- Det finnes ikke en entydig definisjon av hva GGA er. ForUM mener derfor at det er nødvendig å komme frem til en omforent definisjon, som lett kan operasjonaliseres. En av grunnene til at målet for klimafinansiering har vært vanskelig å nå, kan være at det ikke har vært en felles definisjon av hva klimafinansiering er.
- Det finnes per nå ingen entydighet i hvordan GGA operasjonaliseres. En operasjonalisering hvor det kommer tydelig frem hvordan tilpasningstiltak skal iverksettes, er derfor nødvendig.
- UNFCCC må sikre at behovene til utviklingsland ivaretas i prosessen. Det er viktig at tilpasningsplanene prioriterer de mest sårbare gruppene.
- For tilpasningsfondet så håper vi at det blir landet en sammensetning av styret for fondet, slik at det kan komme ro og orden inn i organiseringen og ledelsen.
- Tilpasningskomiteen må sørge for at sivilsamfunnet får en sterk og klar stemme. Observatører må kunne få delta på møter, men også involveres mer aktivt.

Vennlig hilsen

Kathrine Sund-Henriksen

Daglig leder av ForUM

Forum for
utvikling og miljø

